Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2005 с. Сэтинньи 8 күнэ оптуорунньук № 144 (9615)

Улуус дьаһалтатын коллегиятыгар

ЫАРЫЫЛАР ӨРӨ ТУРДУЛАР

Алтынньы 31 күнүгэр «Нам улууһа» МТ уочараттаах коллегиятын ынгырыылаахтарынан саҥа талыллыбыт баһылыктар буоллулар. Улуус баһылыга Д. П. Корякин саҥа баһылыктары эҕэрдэлээтэ, өйдөбүнньүк суруктары туттарда. Коллегия чилиэттэрин дьүүлүгэр 5 боппуруос барыла турда. Бастакынан, 10 ый түмүгүнэн улууска электрическэй сибээс сайдыытын туһунан «Сахателеком» Намнаадыы филиалын директора З.К. Романова иһитиннэрдэ.

Быйыл барыта 7 саҥа АТС туруоруллубут, кэккэ нэһилиэктэргэ «Сахателеком» дьиэлэрэ өрөмүөннэммиттэр, 900 остуолба туруоруллубут, 39811 м уһуннаах, 629905 суумалаах кабель тардыллыбыт, улуус үрдүнэн барыта 252 саҥа телефон киирбит. Зоя Константиновна АТС турарыгар бары нэһилиэктэр үчүгэйдик үлэлээбиттэрин, ордук чорботон Үөдэй, Искра дьаһалталарын бэлиэтээтэ. Станциялара уларыйа илик нэһилиэк баһылыктарыттан көмө наадатын эттэ. Кэлэр сылга Салбаҥҥа, Түбэҕэ, Таастаахха станциялар саҥардыллаллара күүтүллэр.

Иккиһинэн, улууска 2005-2006 сс. санитарнай-эпидемиологическай турук туһунан улуус кылаабынай санитарнай бырааһа Л.И. Ильина иһитиннэрдэ. Быйыл саамай кутталлаах, сыстыганнаах ыарыыларынан вируснай гепатит, сэллик, венерическэй уонна ис үөнүнэн сутуллуу буолбут. 9 ый түмүгүнэн 4 А гепатит бэлиэтэммит, онон 1947 киһиэхэ иммунопрофилактика оҥоһуллубут, олортон 790 14 диэри саастаах оҕолорго бэриллибит. Иммунизация төлөбүрдээх, ону олохтоохтор бэйэлэрэ уйуммуттар.

Маны таһынан хроническай В гепатитынан сутуллуу элбэх, ааспыт сылга 25 % эбит буоллаҕына, быйыл 50 % тиийэ үрдээбит. Астан сүһүрүү элбэх, сальмонеллеһынан ыалдьыбыттар бааллар, олортон 12 киһи НПК студеннара. Сыллата бириэмэтигэр грипп курдук кутталлаах, ыарахан ыарыы утары профилактика ыытыллар буолан, бу ыарыы 2001 сылтан улууска бэлиэтэнэ илик. Быйыл 40 % улахан киһи, 100% оҕо вакцинацияланара былааннанар. Ол эрээри вакцина кэлиитэ олус бытаан, билиҥҥи туругунан доруобуйа харыстабылын министерствотыттан 1500 эрэ доза кэлбит, ону алын сүһүөх кылаас үөрэнээччилэрэ, приют, интернат иитиллээччилэрэ ылыахтара. Биир вакцина сыаната 80 — 100 солк. диэри, онон төлөбүр булан эбии вакцина атыылаһар сорук турар. Улуус быраастарын венерическэй ыарыы элбээһинэ долгутар. 9 ый түмүгүнэн 14 сифилиһинэн сутуллуу бэлиэтэммит, олор истэригэр ийэ буолаары сылдьар кэрэ аҥардар эмиэ бааллар, саҥа күн сирин көрбүт кырачаан киһи сифилистээх төрүүрэ хомолтолоох.

Маны таһынан ис үөнүнэн сутуллуу элбэх. Олохтоохтор бу ыарыыттан эмп сыаната ыарахан буолан атыылаһан испэттэрин, эмтэммэттэрин түмүгэр сүһүрүллээччи ахсаана элбээн иһэр. Түмүгэр, грипп, вируснай гепатиттар утары улуус дьаһалтата вакцинаҕа үбүнэн көмөлөһүүгэр ыйда.

Үсүһүнэн, 9 ый түмүгүнэн үүт, от былаана туолуутун туһунан Хамаҕатта, Бөтүҥ, Искра нэһилиэктэр баһылыктара кылгас иһитиннэрии оҥордулар. Бөтүҥ нэһилиэгэр быйыл былааннаммыт 2110 тоннаттан аһары түһэн 2470 т оттообуттар, оттон үүттэрин былаанын толорботохтор, биричиинэтинэн үгүс хаһаайыстыба үүттэрин туттарбатахтара буолар. Хамаҕатталар отторун 91 % толорбуттар, 165 т үүтү туттарбыттар. Искралар үүттэрин былаанын толорботохтор эрээри, билигин даҕаны туттара сылдьаллар. Биричиинэтинэн туттарыыны хойутаан саҕалаабыттара буолар. Отторун былаанын толорбуттар, өссө кыраны атыыга хаһааммыттар.

Төрдүһүнэн, улуус баһылыгын солбуйааччы А.Г. Новгородов «Об определении вида и объектов отбывания обязательных и исправительных работ на территории МО «Намский улус» диэн РФ холуобунай процессуальнай кодексын туһунан иһитиннэрдэ. Манна кыра буруй иһин холуобунай эппиэтинэскэ тардыллыбыт дьону олорор сиринэн 8 чаас булгуччулаах үлэҕэ тардар, оттон саастарын ситэ илик оҕолор 2 чаас буруйдарын үлэнэн боруостуулларын туһунан этиллэр. Үлэ көрүҥэ араас буолуон сөп.

Бэсиһинэн, улуус байыаннай комиссара А.А. Ершов армияҕа ыҥырыы туругун туһунан иһитиннэрдэ. Сааскы призыв тэрээһиннээхтик, туох да улахан ыарахаттара суох этэҥҥэ ааспыт, 30-са саахын сиппит эдэр киһи армияҕа барбыт. Онтон билиҥҥи, күһүҥҥү призыв ыарахаттардаах буолбут. 160 ыҥырыллааччыттан 82 киһи мед. көрүүнү барбыт, 78 киһи барбатах. Сэтинньи 10 к. 30-тан тахса призывник сулууспалыы барыахтааҕыттан, билиҥҥи туругунан 16 эрэ киһи баар. Манна улахан оруолу нэһилиэк дьаһалталарын өттүттэн специалистар үлэлэрэ ылар. Үчүгэй үлэлээх дьаһалтанан 1 Хомустаах, Бөтүҥ, Хатырык нэһилиэктэрин ааттаталаата. Саамай мөлтөх үлэлээҕинэн Маймаҕа дьаһалтатын бэлиэтээтэ. Онон коллегияны истэн олорбут саҥа баһылыктар инники үлэлэригэр кэккэ соруктар турдулар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Бэйэни салайыныы — инники дьылҕабыт

ГААСТААҺЫН ТЭТИМИН ТҮРГЭТЭТЭРГЭ

Хатырык. Сэтинньи 1 күнүгэр иккис тэрээһин сессияҕа «Ленагаз» хотугу зонатын маастара А. П. Соловьев иһитиннэрбитинэн Хатырык нэһилиэгин гаастааһыҥҥа бэдэрээтчит «Якутгазстрой» ыыппыт үлэтин түмүгэр үрдүк күүрүүлээх газопровод 1850 м, намыһах күүрүүлээх 7 км 725 м, уопсайа 9 км 575 м тардылынна. 95 ыалга «стояк» туруорулунна. Балаҕан ыйын 29 күнүгэр 4 ыалга гаас киирбитэ. Күн бүгүн 44 ыал баһаарынай көҥүлү ылан гаас киирэригэр бэлэм туруктаахтар, бу иһигэр 18 киһиэхэ гаастааһыҥҥа 50 бырыһыанын төлөһөргө пенсионнай фондаттан көмө көрүллүбүт. Бу боппуруоһу дьүүллэһиигэ гаастааһын тэтимин түргэтитэр туһуттан «Якутгазстрой» ХЭО директора П. В. Ивановка, президеҥҥэ, правительствоҕа нэһилиэк аатыттан көрдөһүүнү түһэрэргэ уураах ылылынна.

Депутат Екатерина Петрова быыбардааччыта, тиис бырааһа А. В. Карбаканова көмүскэл көрдөөбүтүн, ол күрдук Хатырык учаастактааҕы балыыһатын стоматологическай сулууспата саҥа дьыл таан хозрасчекка ыытылларын эттэ, онон бу эдэр специалистар хоту нэһилиэктэргэ абыраллаах үлэһиттэр диэн учуоттаан, саҥа талыллыбыт бэрэстэбиитэллээх орган уонна баһылык бу штаты хаалларарга үлэлэһэригэр көрдөстө.

Альбина КУЛИЧКИНА, общ. корр.

Биһиги сыахпытыгар

КЭККЭБИТ ХАҤЫЫР

Сэтинньи 2 күнүгэр И.Д. Винокуров-Чаҕылҕан аатынан литературнай дьиэ-музейга Нам улууһун РФ Журналистарын союһун чилиэннэрин мунньаҕа буолан ааста. Улуус үрдүнэн 22 журналист баар эбит буоллаҕына, мунньахха 16 киһи кэлбит. Нэһилиэктэринэн ылан көрдөххө, Хамаҕаттаҕа 1, Хатырыкка 3, 1 Хомустаахха 1, уоннааҕылар Намҥа олороллор. Манна даҕатан эттэххэ, бу сайын уочараттаах мунньахха журналистар маҥнайгы сүһүөх тэрилтэлэрин эппиэттиир секретарынан «Эҥсиэли» хаһыат корреспондена Г.К. Эверстов талыллыбыта. Кини солбуйааччытынан мин анаммытым.

Мунньах бастакы боппуруоһунан «Эҥсиэли» хаһыат редактора В.Г. Касьянов хаһыат үбүлүөйүн туһунан информацията уонна журналистар иннилэригэр турар саҥа соруктар тустарынан иһитиннэрилтэ буолла. Ол курдук кини 4 суол соругу туруорда. Бастакытынан, бэйэни салайыныы тематын күүскэ сырдатыы. Иккиһинэн, ыраах сытар, өрүс уҥуор баар нэһилиэктэргэ болҕомтону ууруу. Үсүһүнэн, чөл олох тематыгар элбэхтик суруйуу. Владислав Гаврильевич эппитинэн, чөл олох диэн аҥардас арыгыны, табаҕы эрэ утары охсуһуу буолбатах, бу киэҥ өйдөбүллээх, үгүс өрүттэрдээх үлэ, тема буолар, ол эбэтэр чөл олох диэҥҥэ нэһилиэнньэ актыыбынай позициялаахтык, сэргэхтик олоруута, олорор сирдэри тупсаран оҥоруу, дьон өй-санаа өттүнэн ырааһырыылара о.д.а. киирсэллэр. Төрдүһүнэн, журналистар хаһыаты сурутууга быһаччы кыттыылара, көмөлөрө ирдэнэр.

Мунньах бэбиэскэтигэр киирбит иккис боппуруос — саҥа чилиэннэри ылыы. Ол курдук РФ Журналистарын союһун саҥа чилиэннэринэн буоллулар: «НВК-САХА» НКИК Нам улууһунаадыы филиалын редактора Лира Ивановна Винокурова, баһылыктартан бастакы журналист, Хамаҕатта саҥа баһылыга Александр Григорьевич Дунаев уонна Салбаҥ олохтоохо, «Эҥсиэли» хаһыакка өр сылларга общественнай корреспонденынан үлэлээбит Февронья Дмитриевна Ушницкая. Онон улуус журналистарын ахсаана эбиллэн 25-кэ тиийдэ. Инникитин да союз чилиэнэ буолуон баҕалаах дьон бааллар, кинилэр өр суруйбут, үлэлэспит үтүөлэрэ сыаналанан журналист билиэтин туталларыгар баҕарабыт.

В. РЫКУНОВА

Учуутал — уус чулуута

УЧУУТАЛ ЭМИЭ ҮӨРЭНЭР . . .

«Учуутал үөрэнэрин тухары учуутал» диэн бэрт сөпкө этиллибит өйдөбүл норуокка баар. Кырдьык, учуутал төһө да анал үөрэхтээх, дипломнаах буоллар, сотору-сотору эбии үөрэнэн билиитин-көрүүтүн үрдэтинэ сылдьыахтаах, оччоҕо эрэ кини олус түргэнник уларыйар олоҕу кытта тэҥҥэ хардыылаан, ыччаты-оҕону саҥаттан саҥа сонуннаах билиигэ угуйар. Учуутал квалификациятын үрдэтинэр араас элбэх көрүҥнэртэн биирдэстэринэн анал курстарга үөрэнии буолар. Бу үлэни республика үрдүнэн үөрэх үлэһиттэрин идэлэрин үрдэтэр институт, улууска үөрэх управлениета методическай, научнай-информационнай киин сүрүннүүллэр, тэрийэллэр.

Быйылгы үөрэх дьыылыгар бу хайысхаҕа үлэ былааннаахтык, тэрээһиннээхтик саҕаланна. Балаҕан ыйыгар Дьокуускайга нуучча тылын, литературатын учуталларын фундаментальнай курстара ыытыллыбыта, манна биһиги улууспутуттан 11 учуутал үс нэдиэлэ устата үөрэнэн, анал туоһу сурук ыллылар. салгыы химия, биология, география учуталларын эмиэ маннык курстара буолбутугар, кэнники күннэри биһиги улууска гимназиябытыгар тахсан, анал программанан үлэлээн-үөрэнэн түмүктээтилэр. Ол курдук, «Естественнонаучное образование и воспитание школьников в развивающей среде сельской гимназии» диэн теманан республикатаадыы семинар ыытылынна. Гимназиябыт учуталлара Федорова В.М., Кривошапкина Г.А., Бочкарева Л.В., Попова Л.Т. аһаҕас уруоктары үрдүк таһымнаахтык биэрдилэр, маастар кылаастары тэрийэн көрдөрдүлэр, үлэлэрин уопутун билиһиннэрдилэр. Курс истээччилэрэ семинар олус дириҥ ис хоһоонноохтук, үрдүк тэрээһиннээхтик барбытын бэлиэтээтилэр.

Салгыы, өссө биир интэриэһинэй үөрэхтээһин Үөдэй оскуолатын базатыгар тэрилиннэ. Манна алтынньы 24-28 күннэригэр «Духовно-эстетическое воспитание — основа развития личности ребенка в условиях сельской школы» темаҕа технология, уруһуй учуталларын республикатаадыы курстара буолла. Суол-иис төһө да хаайтарыылаах кэмэ буоллар, Кэбээйиттэн, Уус-Алдантан тиийэ курс истээччилэрэ кэлбиттэр. Биһиги улууспутуттан 12 учуутал үөрэннэ. Курс былаанынан, Саха педакадемиятын, Намнаадыы педколледж преподавателлэрин лекциялара истилиннилэр, ИПКРО методистарын төгүрүк остуоллара, эбии дьарыктаныылар, үөрэниилэр буоллулар. Түмүгэр, бэл курс кэмигэр айыллан тахсыбыт оҥоһуктар, уруһуйдар быыстапкалара тэрилиннэ. Бу элбэх көрүҥнэх, үгүс хайысхалаах үлэни тэрийиини Тимофеев В.И. — улуустаадыы уруһуй, үлэ, черчение учууталларын холбоһугун салайааччы сүрүннээтэ.

Учууталлар анал предметтэринэн, талан ылбыт идэлэринэн эрэ үөрэнэр буолбатахтар, кинилэр быһаччы оҕону кытта үлэлиир буолан, оҕо олоҕун, доруобуйатын туһугар эппиэтинэһи сүгэллэр, үгүстэрэ материальнай-техническэй база өттүгэр анал эппиэттиир миэстэлээхтэр. Бу хайысханан Партизан орто оскуолатын базатыгар эмиэ олус наадалаах уонна барыбытыттан ирдэниллэр даҕаны анал курс «Охрана труда и техника безопасности» теманан ыытылынна, улууспутуттан 63 педагог үөрэнэн, анал дастабырыанньа ыллылар, экзаменнары туттардылар.

Икки ый иһигэр 95 үөрэх эйгэтин үлэһиттэрэ дьэ, ити курдук, эбии үөрэниини аастылар, саҥа билии-көрүү эбиннилэр. Кэлэр да өттүгэр, үөрэнэр предметтэргэ үксүлэригэр кэриэтэ, ону аахан салайааччыларга анаан элбэх үөрэхтээһиннэр, курстар ыытыллыахтара.

М. ИГНАТЬЕВА, Намнаадыы үөрэх управлениета

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Эҥсиэли» хаһыакка бары почтовай отделениеларга 2006 сыл бастакы аҥарыгар сурутуу ыытылла турарын иһитиннэрэбит.

Сурутуу сыаната 6 ыйга — 210 солк., 3 ыйга — 105 солк., 1 ыйга — 35 солк.

Хаһыат индексэтэ — 54889, нэдиэлэҕэ үстэ тахсар.

Сурутуу б.дь. ахсыннньы 25 күнүгэр диэри туох да хааччаҕа суох ыытыллар.

И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 110 сылын көрсө

БАСТЫҢ СТИПЕНДИАТТАР

Республикабыт маҥнайгы президенэ М.Е. Николаев 1996 с. тохсунньу 12 күнүнээҕи дьаһалынан 1995 сыл ахсынныы 1 күнүттэн бөдөҥ государственнай деятель Илья Егорович Винокуров аатынан тыа хаһаайыстыбатын академиятын студеннарыгар, Дьокуускайдаағы тыа хаһаайыстыбатын колледжын уонна Өлүөхүмэтээҕи үрдүк техническэй колледж — ДьГТХА филиалын студеннарыгар государственнай стипендия кээмэйинэн биирдии стипендияны олохтообута. 1990 сыллаахха биһиэхэ, Хатыҥ Арыы совхоз дирекциятын уураах-ааҕынан Илья Винокуров 95 сааһын туолуутугар анал стипендия олохтоммута. Бу сыл сылгыһыт К.М. Макаров, осеменатор Т.И. Николаева, суоппардар В.В. Павлов, И.И. Рожин, Г.П. Сивцев, трактористар Н.Р. Марков, А.В. Эверстов, механизатордар Д.Д. Носков, К.А. Афанасьев, М.П. Сивцев, Е.П. Эверстов, Н.П. Сивцев, В.Е. Эверстов, механик Г.Г. Дьяконов, ыанньыксыттар Е.П. Дорофеева, Е.Д. Евстафьева, ньирэй көрөөччү Д.К. Эверстова-Андреева ылбыттара.

И.Е. Винокуров 100 сааһын көрсө анал стипендияны сылгыһыттар Р.С. Охлопков, Д.Д. Парников, механизатордар В.В. Нестеров, А.В. Эверстов, ыанньыксыт Н.В. Винокурова, ньирэй көрөөччү У.Д. Семенова ылар чиэскэ тиксибиттэрэ. Стипендиат үрдүк аатын оскуола туйгун үөрэнээччилэрэ эмиэ сүкпүттэрэ. Ол курдук 1998 с. Хатыҥ Арыы орто оскуолатын үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбит Наталья Петрова ылбыта. Кини оскуола кэнниттэн СГУ финансовай факультетын кыһыл дипломунан бүтэрбитэ. Билигин Наталья ОДьКХ министертвотын специалиһынан үлэлиир. 1998 с. Натальяны кытта Ефросинья Григорьева эмиэ стипендиат буолар чиэскэ тиксибитэ. Кини СГУ омук тылын салаатыгар үөрэнэ киирбитэ, 2004 с. үөрэҕин ситиһиилээхтик бүтэрэн, билигин Уус-Алдаҥна учууталлыы сылдьар. 2002 с. Катя Григорьева стипендиат буолбута. Кини билигин НПК үһүс курсугар үөрэнэр, спордунан утумнаахтык дьарыктанар.

Бу үлэбин кэҥэтэн стипендиаттар тустарынан өссө дириҥэтэн матырыйаал хомуйар санаалаахпын. Үлэбин бүтэрдэхпинэ оскуола музейыгар биэриэм.

Галя СЕМЕНОВА, Хатыҥ Арыы орто оскуолатын 9 кылааһын үөрэнээччитэ

Учуутал — уус чулуута

БААЙ ОПЫТТААХ, ДЬАНЫАРДААХ ҮЛЭҺИТ

Биһиги убаастыыр салайааччыбыт, улуус үөрэҕин управлениетын оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолору иитиигэ отделын сэбиэдиссэйэ, Россия үөрэҕириитин туйгуна **МАКАРОВА МАРИНА ГРИГОРЬЕВНА** бу күннэргэ 50 сыллаах үбүлүөйүн бэлиэтиир.

Марина Григорьевна ойор күннээх оҕо сааһа кэрэ айылҕалаах, дьоһун дьоннордоох Модут нэһилиэгэр аастыта. Элбэх оҕолоох ыал улахан оҕото буолан кыра эрдэҕиттэн эппиэтинэстээх, дьоһуннаах этэ, ол иһин дьонугар тирэх буолаары 1973 сыллаахха 2 №-дээх Дьокуускайдаағы педучилищеҕа киирэн иитээччи үөрэҕин бүтэрэн төрөөбүт Намын улууһугар үлэлии кэлбитэ. Эдэр иитээччи үлэттэн толлубакка үлэ үөһүгэр киирэн үгүс элбэх кырачааннары саҥа билиигэ-көрүүгэ уһуйбута. Сымнаҕас майгылаах, оҕолорго истиҥ сыһыаннаах иитээччи төрөппүттэр убаастабылларын ылбыта. Талан ылбыт идэтин сөбүлээн, сырдыкка-кэрэҕэ, билиигэ-көрүүгэ тардыһан Иркутскайдаағы пединститутка кэтэхтэн үөрэнэн ситиһиилээхтик бүтэрбитэ.

1987 с. Марина Григорьевна Нам улууһун үөрэҕин салаатыгар методиһынан анаммыта. Бу сыллар усталарыгар Нам улууһугар республиканскай таһымнаах семинардар, курстар, конференциялар үрдүк таһымнаахтык ыытыллыыттара. Оскуолаҕа киириэн иннинээҕи тэрилтэлэр иитээччилэрэ, салайааччылара идэлэрин үрдэтэллэригэр, үрдүк үөрэххэ киирэллэригэр былааннаах үлэ утумнаахтык ыытыллыыта.

1993 с. ирдэбиллээх, баай опыттаах, дьаныардаах үлэһит үөрэх управлениетын оскуолаҕа киириэн иннинээҕи иитии отделын сэбиэдиссэйинэн анаммыта. Салайар үлэ сыралаах, киһиттэн элбэх үтүө хаачыстыбаны эрэйэр. Ханнык баҕарар үлэҕэ кадрдары таба туруоран сүүмэрдээһин үлэҕэ дьоһун суолталааҕа биллэр. Марина Григорьевна салайааччы быһыытынан эдэр, саҥа үөрэҕи бүтэрбит специалистары айымньылаах үлэҕэ таба тайаннаран, үөрэтэн, үүннэрэн Нам улууһугар, республикаҕа иитии-үөрэтии эйгэтигэр ситиһиилэрдээх үгүс дьону таһаартаабыта. Маны таһынан үөрэх управлениета ыытар араас ис хоһоонноох, хайысхалаах үлэтигэр эппиэтинэстээх, ирдэбиллээх салайааччы. Марина Григорьевна муниципальнай тэриллиигэ ыытыллыбыт быыбарга, быыбардааччылар итэҕэллэрин ылан депутатынан талыллыбыта, биһиги, биир идэлээхтэрэ Марина Григорьевнабытыгар үрдүк итэҕэл буоларынан киэн туттабыт.

Убаастыыр коллегабытын, салайааччыбытын МАРИНА ГРИГОРЬЕВНАНЫ кэрэ-бэлиэ күҥҥүнэн ис сүрэхпититтэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Бар дьоныҥ махталынан кынаттанан куруук үөрэ-көтө, айымньылаахтык, дьулуурдаахтык үлэлии сылдьаргар баҕарабыт.

Алгыстаах айхалы,
Баҕа санаа бастыҥын,
Үтүө санаа үтүмэнин,
Үксүү турар үөрүүнү,
Үйэлэргэ уҕараабат дьулууру,
Мэлдьи тапталы, кэрэни,
Дьон-сэргэ махталын
Үбүлүөйдээх үтүө күҥҥэр
Ис сүрэхтэн аныыбыт!

Улуус оҕо саадын сэбиэдиссэйдэрэ

Төлөбүрдээх төрүккэ бэчээттэнэр

Үтүө үгэс үөдүйдүн

Хатырыкка «Сайдам» культура дьиэтигэр ыччат-комсомольскай фермалар тэриллибиттэр: 45 сыла туолуутугар аналлаах бырааһынньык буолан ааста. Онно улуус киниттэн, Дьокуускайтан, Аппааныттан, Түбэттэн, Модуттан, Хатырыкка 60-70 сс. комсомол путевкатынан М. К. Аммосов аатынан колхозка, совхозка үлэлии кэлбит оччотооҕу оскуоланы бүтэрбит кыргыттар, уолаттар, наставниктар, 40-тан тахса киһи мустубут.

Үөрүүлээх бырааһынньыгы культура дьиэтин үлэһиттэрэ У.Г. Наумова, П. Д. Наумова музыка доҕуһуолунан астылар. Хатырык музыкальнай оскуолатын «Күн бытархайа» үҥкүү ансаамбылын бөлөҕө (сал. И. М. Винокурова) сценаҕа тахсан үҥкүүлээтилэр. Салбаҥ «Күлүмчээнэ» оҕо вокальнай ансаамбыла (сал. С. В. Дьяконова), М. К. Аммосов аатынан орто оскуола 9 кылааһын үөрэнээччилэрэ (сал. А. Е. Попова) эҕэрдэлээтилэр. Сценаҕа М. К. Аммосов аатынан совхоз знамята үөрүүлээх быһыыга-майгыга киллэриллэр. «Умнуллубат онус кылаас» ырыа дьиэрэйэр.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигын солбуйааччы З. Е. Степанова үөрүүлээх киэһэ кыттыылаахтарын эҕэрдэлээтэ уонна улуус дьаһалтатын баһылыгын махтал суругун, өйдөбүнньүк бэлэхтэри В. С. Шаринаҕа, М. Н. Жирковаҕа, Р. Е. Лукинаҕа, Г. Д. Дьяконовка, Г. Г. Дьяконоваҕа о.д.а. туттарда. Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин улуустааҕы профсоюзнай комитетын председателэ М. В. Жиркова эҕэрдэ тылларын эттэ уонна урукку М. Аммосов аат. совхоз профкомун председателигэр Е. П. Рехлясовка «Профсоюзнай тэрилтэ 100 сыла» мэтээли туттарда.

Маймаҕатаағы «Сарыал» ыччат-комсомол ферматын наставнига М. Н. Жиркова отучча сыллаҕыта комсомол путевкатынан кэлэн фермаҕа үлэлээбит оччотооҕу оҕолору көрөн үөрбүтүн эттэ. 1967 с. аан бастаан Нам орто оскуолатын бүтэрбит Тамара Чупрова соҕотоҕун кэлэн сүөһүгэ үлэлээбитин аҕынна. Ол кэнниттэн «Оскуола-производство-үрдүк үөрэх» диэн девизтээх орто оскуоланы бүтэрбиттэр 1971 сылтан саҕалаан кэлэн үлэлээбиттэрин иһитиннэрдэ. 1971 с. Аппааныттан Маша Лыткина, Зина Гаврильева, Люда Романова, 1972 с. Нам орто оскуолатын бүтэрбит Зина Кириллина, Октя Харлампьева, Таня Дьячковская, Яна Старостина, 1973 с. Хатырык орто оскуолатыттан Саша Сивцев, Гриша Дьяконов, Аля Барашкова о.д.а., 1974 с. эмиэ Хатырыктан Лена Слепцова, Зоя Собакина, Тоня Иванова о.д.а., 1975 с. эмиэ ити оскуолаттан Надя Поротова, Надя Винокурова, Еля Попова о.д.а., 1978 с. Нам орто оскуолатыттан Надя Попова, Вера Попова, Наташа Шараборина, Миша Местников о.д.а. сүөһү иитиитигэр үлэлээбиттэрин аҕыннна.

Түбэттэн ыччат наставнига В. С. Шарина, Маймаҕаттан Е. А. Иванова, колхоз комскомун урукку секретара И. В. Осипов, Маймаҕа ыччат-комсомол ферматын биригэдьиирэ, Түбэ нэһилиэгин баһылыга Н. Е. Лукина, «Түбэ» КП директора Г. Д. Дьяконов эҕэрдэ тылларын эттилэр.

Комсомол путевкатынан фермаларга үлэлээбиттэр бөлөхтөрүнэн сценаҕа тахсан долгутуулаахтык эҕэрдэ, махтал тылларын эттилэр. Урукку наставниктарыгар сувенирдары туттардылар. Араас сылларга колхозка, совхозка сүөһү иитиитигэр таһаарыылаахтык үлэлээбит ыччат наставниктара, комсомол секретардарынан үлэлээбит Н. Д. Данилов, М. В. Жиркова, Т. И. Карамзин, В. Г. Касьянов, И. В. Осипов, К. Е. Аммосов аатара убаастабыллаахтык аатталлар. Бырааһынньык улахан коцерынан түмүктэннэ.

Николай СИВЦЕВ

Хаартыскаҕа: М. Аммосов аатынан совхоз комсомольскай тэрилтэтин делегацията 1986 с. 35-с комсомол оройуоннаағы конференциятыгар

ААСПЫТЫ АҒЫННЫЛАР

КОМСОМОЛ УМНУЛЛУБАТ

Улууска XX-с үйэ чулуу ыанньыксыта Аргунов Дмитрий Тимофеевич 70 сааһын туолар үөрүүлээх күнүн улуус үрдүнэн бэлиэтээһин буолла. Алтынньы 29, Комсомол төрүттэммит күнүгэр путевканан фермаларга үлэлии тахсыбыт ыччат-комсомольскай фермалара тэриллибиттэрэ 45 сылын туолла. Оччотооҕу совхозтар киин уһаайбаларыгар бу күнүгэ комсомольскай хамсааһыны бэлиэтиир үөрүүлээх мероприятиелар буоллулар. Оччотооҕу коммунистическай идеяларынан ыытыллар үлэлэргэ тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга, үүтү-эти элбэтии туһугар ыччаты тыа сиригэр үлэлэтии, үлэҕэ уһуйуу, эдэр саас эрчимэ, күүһэ-күдэҕэ туһаныллыыбыта. Урукку олох күргүөмнээх хамсааһына сыыйа умнуллан истэҕинэ, Нам улууһун дьаһалтатын баһылыгын бастакы солбуйааччыта А.А. Бочкарев, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын нач. М.Д. Соловьев, Ленин уонна 2 Үлэ Кыһыл Знамятын орденнаах кавалердара Д.Т. Аргунов ааспыты санаттылар.1 Хомустаах культуратын дьиэтигэр үлэ дьонун чиэстээһин, эҕэрдэ концерт, төлөннөөх комсомоллар ахтыылара, бэрт тэрээһиннээхтик ыытылынна. Манна Үөдэй, Партизан ытык-мааны кырдьаҕастара түөстэригэр орденнарын, мэтээллэрин иилинэн, «Үлэ-дьол, албан аат» девиһинэн үлэлээбиттэрин дьон-сэргэ умнубатын курдук маннык тэрээһиннэр ыытыллалларыгар баҕардылар. «Мичээр» оҕо үҥкүүтүн народнай ансамблын, культура киинин артыыстара үҥкүүлээн, ыллаан-туойан эҕэрдэлээтилэр. Араас сылларга үлэлээбит көлүөнэлэр көрсүһүүлэригэр, аастыты ахтыһан, «оо, оччолорго» дэһэн, көхтөөх эдэр саастарын саналаһан, астынан тарҕастылар.

К.Еремеев

БЭЙЭЛЭРИН КЫЛААТТАРЫН КИЛЛЭРДИЛЭР

Соторутааҕыта, бу дьыл алтынньы 21 күнүгэр Дьокуускайга ыччат тутар этэрээттэрин уонна педэтэрээттэр республикатааҕы слеттара буолан ааста. Онно биһиги үөрэхпит кыһатыттан 10 студент ыҥырыллан кыттыыны ылан кэллилэр. Программа быһыытынан слет кыттыылаахтарын регистрация 9 ч. 30 м. 2 №-дээх правительство дьиэтигэр, 10 ч. үөрүүлээх чааһа актовай саалаҕа итиэннэ киэһэ 7 ч. «Кружалоҕа» ыччакка аналлаах дискотека буолбута. Слет хас биирдии кыттыылааҕар блокнот уонна «Российский стройотряд-2005» диэн анал значок биэртэлээтилэр. Слет үөрүүлээх чааһын ыччат политикатыгар министр А.И. Еремеев салайан ыытта. Вице-президент А.К. Акимов кыттыыны ылбыта тутар этэрээттэргэ Президент өттүттэн улахан болҕомто уурулларын туоһулаата. Дакылаатчыттар сүнньүнэн ааспыт үөрэх дьылын үһүс трудовой семестрин түмүктэрин иһитиннэрдилэр, кэккэ ситиһиилэр баалларын ыйдылар, элбэх тэрилтэ салайааччыларыгар, биирдиилээн активистарга грамоталары, сыанаалаах бэлэхтэри, тыыннаах сибэкки дьөрбөлөрүн туттардылар. Биһиги колледжпыт «Звонкое лето» тутар этэрээтэ конкурска кыттан «Сыл бастыҥ стройэтэрээтэ» номинация хаһаайыныынан буолла, үөрэх министерствотын грамотатынан уонна теннис остуолунан бириэмийэлэннэ. Манна даҕатан эттэххэ, биһиги тутар этэрээппит түөрт биригэдэнэн үлэлээтэ, бүтэһик төрдүс биригэдэ үлэтин балаҕан ыйын 29 күнүгэр түмүктээбитэ. Тутар этэрээт командирынан Тааттаттан сылдьар Егор Огоннеров (3 «г» курс), комиссарынан Уус-Алдантан сылдьар Василий Артамонов (4 «б») үлэлээбиттэрэ. Егор Огоннеров үөрэх министерствотын грамотатынан уонна өйдөбүнньүк бэлэҕинэн наҕараадаланна. Василий Артамонов уонна этэрээт активистката Матрена Скрябина (3 «в») ыччат министерствотын махтал суруктарынан наҕараадаланнылар. Биһиги тутар этэрээппит бастыҥ ааты ылларыгар үлэ фронун биэрбит уонна оҕолорго сөптөөх усулуобуйаны тэрийбит баһынай хаһаайыстыба салайааччыларыгар II Хомустаахтан Ширяев Н.П. («Маяк»), Үөдэйтэн «Дьаһаныатта» баһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Обутов В.П., бэйэбит директорбытыгар Ядреева Е.В. улахан махталбытын тиэрдэбит. Түмүкпэр студеннарга үлэлиилэриҥэр кыах биэрэн сайыҥҥы кэмҥэ ыччат дьарыктаах буолуутугар, эдэр дьон үлэҕэ сыстаҕас, сөптөөх үөрүйэхтэрдээх буолалларыгар бэйэлэрин кылааттарын киллэриэхтэрэ диэн тэрилтэ салайааччыларын, баһынай хаһаайыстыбалары ыҥырабын.

П. СИДОРОВА, НПК психолога

МЬИРЭХ ТЫЛЛАР

Убаастабыллаах, күндутүк саныыр учууталбытын **АННА ЕГОРОВНА СТРУЧКОВАНЫ**, үөрүүлээх сонуну истэммит, олохтох дьоһун ситиһиини оҥорбуккунан, педагогическай наукаҕа кандидатскай диссертацияны ситиһиилээхтик көмүскээбиккинэн педакадемияны 2004 сыллаахха бүтэрбиттэр уонна тус бэйэм аапыттан умнуллубат өйөбүлүҥ, көмөҥ иһин махтанан туран айымныылаах үлэҕэр үрдүк үрдэллэри, кытаанах доруобуйаны баҕарабыт, дьиэ кэргэҥнэр куруутун таптал, ил-эйэ арыаллаатын. Дьоллоох буол, күндү учуталбыт!

2004 с. педакадемия үөрэнээччилэрэ уонна Намнаабы дошк.үө. иитээччитэ Федорова Т.Р.

И.Е. Винокуров аатынан Хатыҥ Арыы орто оскуолатын коллектива оскуола биир убаастабыллаах үлэһитин **ПЕТУХОВА МАТРЕНА ИВАНОВНАНЫ** олоҕуҥ кэрэ-бэлиэ түгэнинэн — үбүлүөйүгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, өссө таһаарыылаах үлэни, сир үрдүгэр баар бары үчүгэйи, кэрэни, сырдыгы. Чугас дьонуҥ таптала, бар дьонуҥ махтала Эйиэхэ күүскөмө буоллун.

Всех электриков и бывших работников «Сельэнерго» МО «Намский улус» искренне поздравляем со знаменательной датой- 80-летием электрификации Намского улуса. Желаем крепкого здоровья, дальнейшей плодотворной работы и счастья в семье!

Р.Н. Необутов, начальник РЭС
Т.В. Маслова, начальник Намского участка «Энергосбыт»
С.В. Поротов, «Якутгосэнергонадзор»
А.А. Тихонов, бывший директор предприятия «Сельэнерго»

Убаастабыллаах **МАКАРОВА МАРИНА ГРИГОРЬЕВНАНЫ** үйэ аҥардаах үбүлүөйүгүнэн, кэрэ-бэлиэ күннүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт Эйиэхэ саха алмааһыныы кытаанах доруобуйаны, үлэҕитигэр үрдүктэн үрдүк ситиһиилэри, таһаарыылаах үлэҥ-хамнаһыҥ бар дьон махталын ыла туруохтун. Чугас дьонуҥ-сэргэҥ ытыктабылынан арчыланан доруобай буол, дьол-соргу куруук тосхойо турдун.

«Түбэчээнэ» детсад коллектива

Администрация, профком, педколлектив, техперсонал Намской средней общеобразовательной школы № 2 от всей души поздравляют с 55-летием **ПОЧЕКУТОВА АНАТОЛИЯ ДМИТРИЕВИЧА** и **КОРНИЛОВА ЛЬВА МИХАЙЛОВИЧА.**

Свой день рожденья улыбкой встречайте,
Друзья вам улыбнутся тоже,
Годы по паспорту не отмечайте —
Вы в жизни гораздо моложе!

Желаем — не стареть,
Желаем — не болеть!
Больше радости и смеха
И во всем, во всем — успеха!

Считать недействительным утерянный паспорт серии 9801 № 199629, выданный Казачинским отделом милиции Усть-Янского района РС(Я) 21.11.2001 г. на имя Пчельникова Владимира Петровича

БИЛЛЭРИИЛЭР-РЕКЛАМА

НЕКОММЕРЧЕСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНЫЙ ЦЕНТР ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

(государственная лицензия К 024962)

производит набор на заочные курсы профессиональной подготовки без выезда к месту учебы по следующим специальностям:

Автомеханик. Автоэлектрик. Бухгалтер-экономист. Бухгалтер-кассир. Индивидуальный предприниматель. Контролер сберегательнсго банка. Менеджер офиса. Менеджер по персоналу (инспектор по кадрам). Моҥтажник линий и оборудования радиотелефонной связи. Операционист-бухгалтер банка. Оператор ПЭВМ. Продавец смешанных товаров. Повар. Электромеханик по торговому и холодильному оборудованию.

Для местных органов самоуправления: Бухгалтер бюджетного учреждения. Делопроизводитель-архивариус. Секретарь руководителя. Социальный работник. Специалист сельской и поселковой администрации.

Прием производится без ограничения возраста и уровня образования. Приглашаются также учащиеся старших классов. Срок обучения до 4-х месяцев. Зачисление, занятия и тест-экзамены осуществляются без выезда к месту учебы. По окончании курсов высылается липлом, копия лицензии и рекомендательное письмо для трудоустройства. За подробной информацией и для заключения договора на учебу обращаться письменно по адресу:

350051, Краснодарский край, г. Краснодар, ул. Лузана, 19, Учебный центр.
Телефон для справок: 8-(861) 257-05-52, 8-(861) 624-86-19, 8-(861) 246-71-81, 8-(918) 43-95-574

Магазин «Байылыат» реализует котлы КЧМ-5, радиаторы чугунные, гвозди, шифер, профлист, ДСП, фанера, станки деревообрабатывающие, пилы циркулярные, бензопилы «Дружба-4», зимнюю спецодежду, валенки, телевизоры, СВЧ-печи, электроплиты «Мечта», стиральные машины, одеяла, матрасы, подушки, муку, сахар.

УАЗ-фургон, пассажирскай массыына атыылыыбын. 2000 сыллаах выпуск.

Тел. 41-6-32 (үлэ кэмигэр), 42-9-48 (киэһэ)

Администрации с. Намцы МО «Намский улус» требуется бухгалтер со знанием ПК и со стажем работы не менее 3 лет на вакантную должность заместителя главного бухгалтера.

Икки 3 саастарыгар барбыт, биирэ аттаммыт маҥан оҕус — төбөтө харалардаах, иккиһэ тыһы, күрүҥнүҥү эриэн ыллыктаах (ураанныык), уҥа кулгаахтарыгар кыһыл быалаах тыһаҕастары көрбүттэр бу телефоҥҥа 41-1-16 эбэтэр 42-3-19 биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Тыыннаахтыы ынах сүөһүнү тутабыт. Төлөбүрэ — утары харчынан.

Тел. 89142240180

Арендую частный дом в с. Намцы (центр, газ). Цена договорная.

Обр. по тел. 42-6-01 (вечером после 18 ч.)

Ким хайдах саныырынан

ИСТОРИЯ ИРОНИЯТА

Олохпут төһө да сатарыйдар, сылтан сыл аайы быраахынныыктарбыт элбэн иһэллэр. Урукку 5-6 сүрүн быраахынныыктарбытыгар эбэн-көҕүрэтэн аата-ахсаана суох таҥара быраахынныыктара, араас идэлээх үлэһиттэр быраахынныыктара, историческай дааталар быраахынныыктара тэллэй үүнэрин курдук дэлэйэн иһэллэр. Олохпут үргүлдьү быраахынныык буолаары гынна. Били ырыаҕа ылланарын курдук «жить стало лучше, жить стало веселей».

Ол курдук сэтинньи 4 күнүгэр Россияҕа үрдүкү былаастар соҥоохуннарынан олох саҥа быраахынныыгы, Норуот сомоҕолоһуутун күнэ диэн аатааҕы атаарбыта буоллубут. Үрдүкү былаастарбыт тоҕо маннык быраахынныыгы айбыттара эмиэ биллэр: урукку норуот бүтүннүүтэ үөрэ-көтө атаарар өрөгөйдөөх Өктөөп сырдык, кыһыл быраахынныыгын былыргы быыһынан саба тардан кэбиһэргэ соруну буолар. Бу — Улуу Өктөөп өрөбөлүүссүйэтин суолтатын, социализм идеятын букатыннаахтык эһэргэ холонуу. Ону саҥа судаарыстыба, саҥа общество саҥа быраахынныыга буолар диэн куолулууллар. Чэ, саҥа судаарыстыба диилларэ сөп, тоҕо диэтэр, урукку социалистическай судаарыстыбаны эһэн баран, саҥа капиталистическай судаарыстыбаны туругурдан эрдэхпит. Дьэ, дьиҥнээх история эриэн ытын элэгэ, күөрт ытын күлүүтэ диэн бу буолар.

1917 сыллаахха дьаданы норуот ыраахтааҕы, баайдар, капиталистар былаастарын кыһыл былаахтаах самнаран социализмы олохтообута, 16 капиталистическай судаарыстыбалар социализмы эһээри саба түспүттэрин кыһыл былаах аннынан урусхаллаабыта, Гитлер баһылыктаах Европа капиталистара социализмы утары крестовай поход оҥорбуттарын самнаран, рейхстаг үрдүнэн кыһыл былааҕы тэлээрпитэ. Дьэ, уонна билигин саҥа капиталистическай судаарыстыба быраахынныык улуу смутаны кыайбыт быраахынныык диилларэ. Историческай өттүнэн ити сөп сыһа буолуо. Дьиҥинэн сэтинньи 4 күнэ Казанскай Ийэ Таҥара тыыбыт? Билигин социализм кыр өстөөхтөрүгэр пааматынныыктары туруорабыт, уҥуохтарын аҕалан уруйдаан-айхаллаан, чиэстээн көмөбүт. Оттон Россияҕа социализмы үлтүрүтэн, капитализмы туругурда сатаабыт Гитлер этэ буолбат дуо? Аны кинини чиэстиирбит эрэ итэҕэс дуо? Араана, Гитлер ону билэн, Россия капиталистара уҥуохпун чиэстээн көмүөхтэрэ диэн бэйэтин уматтаран кэбистэҕэ буолуо.

Оттон саҥа общество диэн тугу этэллэрэ эбитэ буолла? Норуот баайын-дуолун айгыратан ылбыт аҕыйах ахсааннаах баайдар, коррупционердар, олигархтар — балар общество буолбатахтар. Общество диэн бүттүүн норуот буолар.

Аны туран бу саҥа быраахынныык улуу смутаны кыайбыт быраахынныык диилларэ. Историческай өттүнэн ити сөп сыһа буолуо. Дьиҥинэн сэтинньи 4 күнэ Казанскай Ийэ Таҥара күнэ диэн ааттаах религиознай быраахынныык этэ. Ол Ийэ Таҥара поляктары үүрэргэ көмөлөспүт үһү. Билигин биһиги бэйэбит смута кэмигэр олорон, смутаны кыайыыны быраахынныыктыахтаах үһүбүт. Смута диэн тугуй? Маны Виталий Иванов диэн ырытааччы маннык быһаарар: «Смута диэн — бу бастаан туран, сатарыйыы, онтон судаарыстыба эстиитэ, сокуону кэһии уонна үүнэ-тэһиинэ суох барыы. Смута диэн бу — ыарыы. Киһи ыалдьарын курдук дойду эмиэ ыалдьыан сөп». Бу оруобуна уот хараҕа Россияҕа билигин буола турар быһыыны-майгыны этэр.

Онон дьэ тугу быраахынныыктаатыбыт? Билиҥҥи улуу смутаны кыайарга эмиэ Ийэ Таҥараттан көрдөһөн, Мининнээх Пожарскайы туруорабыт дуо?

Төһө даҕаны араас аттаах быраахынныыгы айаайа албаһырдыннар, үлэһит норуоту үлүгэрдээх үктэлтэн-батталтан өрөһүйбүт, үрүҥ хараҕын өрө көрдөрөн, үөрэхтээн-үлэлээн үрдүккэ үүннэрбит Өрөгөйдөөх Өктөөп өрөбөлүүссүйэтин үтүө өйдөбүлэ үйэлэргэ өлүөсүтүө суоҕа.

СЭКИ

Туһалаах сүбэлэр

ХАППЫЫСТА ТУУҺУОХХА!

Хаппыыстаны туһуурга табыгастаах күннэр: алтыннны 10, 11, 16, 17, сэтинньи 6, 7, 12, 13 күннэрэ.

Хаппыыста туһаммат: алтыннны 14, 15, 22, 23, 27, 28, сэтинньи 10, 11, 19, 20, 24, 25 күннэригэр.

Хаппыыстаны күһүн алтыннны, сэтинньи ыйдарга туһуллар. Туһуурга тоҥмут, иһэ буорту буолбут хаппыыста барбат. Хаппыыста элбэх витаминнаах, оҺоҕос, куртах, сүрэх ыарыыларыгар туһалаах диэн күҥҥэ 0,5 ыстакаан согун иһэргэ сүбэлииллэр. Төбө ыарыйдаҕына хаппыыста сэбирдэҕин киһи сүүһүгэр туттахха көмөлөһүө. Сүһүөхтэрэ иһэр дьоҥҥо норуот эмчиттэрэ эмиэ хаппыыста сэбирдэҕин туттарга сүбэлииллэр.

Хаппыыстаны туһаанын

Бастакы, тас сэбирдэҕин ылан сууйаҕыт уонна туһуур иһит түгэҕэр угаҕыт. Хаппыыстаны уонна моркуобу кырбаан араҥаларынан кутуллар, туус кута-кута хаппыыстаны миһиллэр, лавровай лиис уонна укроп эбиллэр. Бүттүҕинэ үрдүн хаппыыста сэбирдэҕинэн сабыллар, ол үрдүгэр төгүрүк мас хаппаҕы ууран баран ыарахан тааһынан баттанар. Ити күрдук сылаас сиргэ 2-3 күн турар. Күҥҥэ иккитэ мас палочканан 6-7 хайаҕас онтуллар, итинник оҥоһуллубатаҕына хаппыыста наһаа аһыйыан сөп.

«Корейскай» хаппыыста

Состааба: 1,5 кг хаппыыста, 2 устуука моркуоп, 2 уст. сүбүөкүлэ, чеснок аҕыйах өлүүскэтэ, 2-3 уст. аһыы биэрэс (бэйэҕит сөбүлүүргүтүнэн).

Заливката: 1 литрэ уу, 2 ост. ньуоска туус, 1 ыстакаан саахар, 0,5 ыст. мас арыыта, 1 ыст. 9%-наах уксуус. Барытын ууга кутан оргутаҕыт, кыратык сойута түһэн баран кутуллар.

Хаппыыста быһыллар, моркуобу, сүбүөкүлэни улахан терканан оҥоһуллар. 3 л баанкаҕа эбэтэр таас иһиккэ араҥанан ууруллар, үрдүгэр заливката кутуллар. 2-3 күн сылаас сиргэ туруоран баран таһаараҕыт.

«Острай» хаппыыста

Состааба: 1 кг хаппыыста, 3-4 уст. моркуоп, 1 уст. минньигэс биэрэс (кыһыл), 5-6 уст. чеснок өлүүскэтэ.

Заливката: 1 ыст. уу, 1 ыст. мас арыыта 10-20 ост. ньуоска 9%-наах уксуус, 2 ост. ньуоска туус, 1 ыст. саахар.

3 л. баанкаҕа моркуобу, хаппыыстаны, биэрэҥи кырбаан баран үрдүгэр кыратык сойутуллубут заливката кутуллар. Сойутан баран холодильниккэ эбэтэр таһырдьа уураҕыт.

«Пикантнай» салаат

Состааба: 1 биэдэрэ толору кырбаммыт хаппыыста, 1 улахан моркуоп соломканан быһыллар.

Рассол: 2,5 л уу, 1-1,5 ыст. саахар, 9 дес. ньуоска туус, 2-2,5 ыст. мас арыыта, 5-10 уст. төгүрүк хара биэрэс, 3-4 уст. укроп зонтига, 3-4 уст. лавровай лиис, 3 ост. ньуоска 9%-наах уксуус, 0,5 ыст. чеснок. Рассолу оргутан сойута түһэн баран хаппыыстаҕа кутуллар.

Оҕуруот аһыттан салаат

Состааба: 5 кг хаппыыста, 1 кг моркуоп, 1 кг помидор, 1 кг луук, 1 кг минньигэс биэрэс, 1 кг аһыы яблоко. Оҕуруот астара барыта быһыллар. 0,5 л оргуйбут ууга, сойута түһэн баран, 4 ост. ньуоска туус, 350 грамм саахар, 0,5 л. мас арыыта, 2 ост. ньуоска 9%-наах уксуус эбиллэр уонна бэлэм, кырбаммыт оҕуруот аһыгар кутуллар. Үчүгэйдик булкуйан баран 1 чаас туруораҕыт, ол кэнниттэн иһиттэргэ кутаҕыт.

Витаминнаах салаат

Состааба: 5 кг хаппыыста, 1 кг моркуоп, 1 кг луук, 1 кг минньигэс биэрэс, 1 кг помидор, 200-350 г саахар, 4 ост. ньуоска туус, 1 ыст. 9%-наах уксуус, 250-500 г мас арыыта. Оҕуруот аһын барытын быһыллар, үчүгэйдик булкуйуллар, иһиттэргэ кутуллар.

«Пикантнай» хаппыыста

Состааба: 2 кг хаппыыста, 2-3 уст. улахан моркуоп, 1 уст. сүбүөкүлэ, 1 төбө чеснок.

Рассол: 1 л ууга 1 ыст. мас арыыта, ыст. 2/3-тэ 9%-наах уксуус, 2 ост. ньуоска туус, 0,5 ыст. саахар.

Моркуоп, сүбүөкүлэ теркаланар, хаппыыста быһыллар, чеснок кыра гына быһыллар. Барытын булкуйан баран рассол кутуллар. Сарсыарда баанкаларга кутан холодильниккэ эбэтэр таһырдьа ууруллар.

Хаппыыстаны эр киһи күүгэр туһуулар, ол эбэтэр бэнидиэнныыккэ, оптоорунныукка, чэппиэргэ. Ый үүнэригэр, туоларыгар хаппыыста элбэх соҕу таһаарар эбит.

Л. П. РЕШЕТНИКОВА, Нам с.

Хатыҥ Арыы орто оскуолатын коллектива улуустааҕы үөрэх управлениетын иитэр үлэҕэ отделын сэбиэдиссэйигэр Павлова Аксинья Семеновнаҕа, оскуола үлэһиттэригэр Павел Семенович, Альбина Прокопьевна Павловтарга, олохтоох детсад воспитателигэр Шумилова Акулина Семеновнаҕа тапталлаах ийэлэрэ, оҕолоругар эбээлэрэ, үлэ, тыыл ветерана

ЗАМЯТИНА Анна Ивановна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕанын тириэрдэр.

Бииргэ үөрэммит табаарыспыт Павлова Аксинья Семеновна тапталлаах ийэтэ, оҕолорун эбээтэ

ЗАМЯТИНА Анна Ивановна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.

1979 с. Х-АСШ выпускниктара

«Хатыҥчаана» детсад үлэһиттэригэр Шумилова Лина Семеновнаҕа уонна Павлов Иван Семеновичка тапталлаах ийэлэрэ, тыыл ветерана

ЗАМЯТИНА Анна Ивановна

ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

«Хатыҥчаана» д/с коллектива

1 Хомустаах орто оскуолатын учууталыгар Колмогорова Мария Романовнаҕа эдьиийэ

ДЬЯЧКОВСКАЯ Анна Дмитриевна

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Оскуола коллектива

Убаастыыр, ытыктыыр күнду киһибит, Чурапчы көһүүтүн кыттыылааҕа, үлэ, тыыл ветерана

ДЬЯЧКОВСКАЯ Анна Дмитриевна

өлбүтүнэн аймахтарыгар, бары билэр дьоҥуогар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

С.И. Константинов, Т.И. Пинигина, Обутовтар

Коллектив Намского ЛТЦ ЯТЦЭ ОАО «Сахателеком» выражает глубокое соболезнование Бучугасову Александру Петровичу, инженеру АТС, по поводу кончины брата

БУЧУГАСОВА Ивана Петровича.

Күнду аҕабыт, Партизан нэһилиэгин олохтоохо

ПЕТРОВ Николай Николаевич

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн аймахтарбытыгар, чугас дьоммутугар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро

Балтыбытыгар, Петрова Светлана Павловнаҕа, оҕолоругар Любаҕа, Ньургуҥҥа, Ленаҕа таптыыр кэргэнэ, аҕалара

ПЕТРОВ Николай Николаевич

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Бочкаревтар, Соловьевтар

Бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Петрова Светлана Павловнаҕа, оҕолоругар таптыыр кэргэнэ

ПЕТРОВ Николай Николаевич

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.

Партизан маҕаһыынын бэкэрэрэ

Редактор В.Г. Касьянов

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ;
бухгалтерия — **41332**;
факс — **41332**;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — **41141**

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын туһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕакиирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. ***Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.***

***"ЭҢСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

"Эҥсиэли"
хаһыат редакционнай-издательскай ситимигэр талыллыннa уонна таҥыллынна.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Көҥүл сыананан атыыланалар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2053
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч. 07.11.2005
Сакааһын №-рэ — 144